

V Bruseli 22. 7. 2014
COM(2014) 477 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Na ceste k integrovanému prístupu ku kultúrnemu dedičstvu Európy

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Na ceste k integrovanému prístupu ku kultúrnemu dedičstvu Európy

1. ÚVOD: KULTÚRNE DEDIČSTVO NA PROGRAME EÚ

1.1. Naše bohatstvo, naša zodpovednosť

Európske kultúrne dedičstvo, hmotné aj nehmotné, je naším spoločným bohatstvom – pozostalosťou po predchádzajúcich generáciách Európanov a dedičstvom, ktoré zanecháme tým, ktorí prídu po nás. Je nenahraditeľnou studnicou poznania a cenným zdrojom hospodárskeho rastu, zamestnanosti a sociálnej súdržnosti. Obohacuje životy stoviek miliónov osôb, je zdrojom inšpirácie pre mysliteľov a umelcov a hybnou silou našich kultúrnych a tvorivých odvetví. Naše kultúrne dedičstvo a spôsob, akým ho zachovávame a zveľaďujeme, je hlavným faktorom pri vymedzovaní miesta Európy vo svete a jej príležitosti ako miesta vhodného pre život, prácu a návštevu.

Kultúrne dedičstvo je spoločným zdrojom, o ktorý sa delíme, a spoločným statkom. Nadmerné využívanie i podfinancovanie ho môžu rovnako ako iný statok ohrozovať, výsledkom čoho môže byť jeho zanedbávanie, úpadok a niekedy upadnutie do zabudnutia. Za starostlivosť o naše dedičstvo sme preto všetci spoločne zodpovední. Keďže ochrana kultúrneho dedičstva je v prvom rade záležitosťou vnútroštátnych, regionálnych a miestnych orgánov, Európska únia musí pri plnení svojej úlohy konať v súlade so zmluvami EÚ a musí dodržiavať zásadu subsidiarity.

V preambule Zmluvy o Európskej únii sa uvádza, že jej signatári čerpajú „inšpiráciu z kultúrneho, náboženského a humanistického dedičstva Európy“. V článku 3 ods. 3 sa požaduje, aby EÚ zabezpečila „zachovávanie a zveľaďovanie európskeho kultúrneho dedičstva“. V článku 167 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) sa uvádza: „Únia prispieva k rozkvetu kultúr členských štátov, pričom rešpektuje ich národnú a regionálnu rozmanitosť a zároveň zdôrazňuje spoločné kultúrne dedičstvo“. V ZFEÚ sa uznáva špecifickosť kultúrneho dedičstva pre zachovanie kultúrnej rozmanitosti a potreba zabezpečiť jej ochranu v rámci jednotného trhu.¹

Od prijatia európskej stratégie pre kultúru² v roku 2007 sa dedičstvo stalo prioritou v pracovných plánoch Rady v oblasti kultúry a spolupráca na európskej úrovni sa rozvíja prostredníctvom otvorenej metódy koordinácie³. Politický záujem na úrovni EÚ stále rastie – zainteresované strany v oblasti kultúry a kultúrneho dedičstva zdôraznili nedávno v deklarácii

¹ Článok 36 ZFEÚ umožňuje zákazy alebo obmedzenia dovozu, vývozu alebo tranzitu tovaru na ochranu národného kultúrneho bohatstva, ktoré má umeleckú, historickú alebo archeologickú hodnotu. Smernica 93/7/EHS o navrátení predmetov kultúrnej hodnoty nezákonne vyvezených z územia členského štátu bola prijatá na základe článku 114 ZFEÚ na zabezpečenie navrátenia kultúrnych predmetov, ktoré sú klasifikované ako národné kultúrne bohatstvo v zmysle článku 36 ZFEÚ. Táto smernica bola teraz prepracovaná smernicou 2014/60/EÚ. Nariadením Rady (ES) č. 116/2009 o vývoze tovaru kultúrneho charakteru sa zavádzajú ustanovenia, aby sa zabezpečilo, že tento vývoz podlieha jednotným kontrolám na vonkajších hraniciach Únie. V článku 107 ods. 3 písm. d) ZFEÚ je stanovené, že za zlučiteľnú s vnútorným trhom možno považovať pomoc na podporu kultúry a zachovania kultúrneho dedičstva, ak takáto pomoc neovplyvňuje podmienky obchodovania a hospodárskej súťaže v Únii v rozsahu, ktorý odporuje spoločným záujmom.

² KOM(2007) 242 v konečnom znení a Uznesenie Rady zo 16. novembra 2007 o európskom programe pre kultúru.

³ ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/european-coop_en.htm.

o novom príbehu pre Európu⁴: „Európa ako politické teleso musí uznať hodnotu [...] kultúrneho dedičstva. [...] Vďaka kultúrnemu dedičstvu vieme, čo to v priebehu času znamenalo byť Európanom. Jeho význam spočíva aj v tom, že v európskych občanoch vyvoláva pocit vzájomnej spolupatričnosti“.

Medzi zodpovednosťou na úrovni členských štátov a činnosťou na úrovni EÚ nie je žiadny rozpor: kultúrne dedičstvo je vždy miestne a zároveň aj európske. Formovalo sa nielen v priebehu času, ale aj cez hranice a v rámci komunít. Kultúrne dedičstvo vytvárajú miestne dejiny, ktoré *dovedna* tvoria históriu Európy.

Toto oznámenie je založené na informáciách z niekoľkoročného dialógu s predsedníctvami EÚ a zainteresovanými stranami v EÚ.⁵ Je reakciou na tohtoročnú výzvu Rady adresovanú Komisii, aby „analyzovala hospodársky a sociálny vplyv kultúrneho dedičstva v EÚ a prispela k vytvoreniu strategického prístupu ku kultúrnemu dedičstvu“⁶. Skúma dostupné informácie o hospodárskych a sociálnych vplyvoch kultúrneho dedičstva a plánuje zlepšiť informačnú základňu (oddiel 1.2) a skúma výzvy a príležitosti, pokiaľ ide o sektor kultúrneho dedičstva (oddiel 1.3).

V súlade s cieľmi európskeho programu pre kultúru je v tomto oznámení predstavený prístup EÚ ku kultúrnemu dedičstvu v rôznych oblastiach politiky (odsek 2). Vytýčené sú v ňom nástroje dostupné na úrovni EÚ, ktoré dopĺňajú vnútroštátne a regionálne programy s cieľom pomáhať chrániť a posilňovať vlastnú a spoločenskú hodnotu dedičstva (oddiel 2.1), posilniť jej príspevok k hospodárskemu rastu a tvorbe pracovných miest (oddiel 2.2) a rozvíjať jeho potenciál, pokiaľ ide o verejnú diplomaciu EÚ (oddiel 2.3).

Napokon v tomto oznámení sú opísané opatrenia, ktoré sú k dispozícii na posilnenie politickej spolupráce na rôznych úrovniach, a projekty, ktoré sa pripravujú na podporu nových modelov správy kultúrneho dedičstva (oddiely 3 a 4).

Celkovým cieľom je pomôcť členským štátom a zainteresovaným stranám čo najlepšie využívať značnú podporu na kultúrne dedičstvo dostupnú v rámci nástrojov EÚ, postupovať smerom k integrovanejšiemu prístupu na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ a nakoniec umožniť, aby sa Európa stala laboratóriom pre inovácie založené na kultúrnom dedičstve⁷.

1.2. Nedocenený príspevok k hospodárskemu rastu a sociálnej súdržnosti

Kultúrne dedičstvo má viac rozmerov: kultúrny, fyzický, digitálny, environmentálny, humánny a sociálny. Jeho hodnota – vlastná aj ekonomická – je funkciou týchto jednotlivých rozmerov a toku pridružených služieb. V poslednej dobe sa ekonomickou hodnotou kultúrneho dedičstva začal zaoberať výskum⁸, k dispozícii sú však len čiastkové odhady jeho významu.

⁴ ec.europa.eu/debate-future-europe/new-narrative/pdf/declaration_sk.pdf.

⁵ Pri príprave tohto oznámenia sa čerpal z práce, ktorú vykonala skupina pre reflexiu v rámci po sebe nasledujúcich predsedníctiev EÚ „EÚ a kultúrne dedičstvo“, počnúc Bruggským vyhlásením v rámci belgického predsedníctva v roku 2010 (www.culture-dev.eu/pdf/fr/DeclarationofBrugesEN.pdf) a pokračujúc počas litovského predsedníctva v roku 2013 a gréckeho predsedníctva v roku 2014. Významné príspevky prišli tiež z Fóra riaditeľov európskych pamiatkových inštitúcií (European Heritage Heads Forum) a Právneho fóra pre oblasť európskeho dedičstva (European Heritage Legal Forum), ako aj Aliancie pre európske dedičstvo 3.3. (European Heritage Alliance 3.3).

⁶ Závery Rady o kultúrnom dedičstve ako strategickom zdroji pre udržateľnú Európu prijaté 21. mája 2014: register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=SK&f=ST%209129%202014%20INIT.

⁷ ec.europa.eu/culture/policy/culture-policies/cultural-heritage_en.htm.

⁸ www.eenc.info/news/the-social-and-economic-value-of-cultural-heritage-literature-review.

Chýbajú najmä údaje v rámci celej EÚ, ale z odvetvových štúdií a štúdií z jednotlivých krajín vyplýva, že príspevok sektora kultúrneho dedičstva je z hospodárskeho hľadiska veľmi významný. Podľa Európskej federácie stavebného priemyslu rekonštrukcia a údržba v roku 2013 predstavovala 27,5 % hodnoty európskeho stavebného priemyslu⁹. Vo Francúzsku v roku 2011 sa vďaka kultúrnemu dedičstvu vygenerovalo 8,1 mld. EUR¹⁰ a štúdie v Spojenom kráľovstve ukázali, že historické prostredie môže ponúknuť vysokú návratnosť investícií: každá investovaná 1 GBP vygeneruje až 1,60 GBP v podobe ďalších hospodárskych aktivít v priebehu desiatich rokov¹¹.

Historické dedičstvo má vedľajšie účinky v iných sektoroch hospodárstva. Odhaduje sa, že napríklad príspevok cestovného ruchu k HDP EÚ je 415 mld. EUR¹² a 3,4 mil. podnikov v oblasti cestovného ruchu zodpovedá za 15,2 mil. pracovných miest¹³ – mnohé z nich sú priamo alebo nepriamo spojené s kultúrnym dedičstvom. 27 % cestujúcich v EÚ uvádza, že kultúrne dedičstvo je kľúčovým faktorom pri výbere cieľa cesty. V roku 2013 navštívilo 52 % občanov EÚ aspoň jednu historickú pamiatku alebo lokalitu a 37 % navštívilo múzeum alebo galériu vo svojej krajine, pričom 19 % navštívilo historickú pamiatku alebo lokalitu v inej krajine EÚ¹⁴. Kultúrne dedičstvo teda môže pomôcť pri budovaní značky miest a regiónov, ktorá priťahne talenty a cestovný ruch.

Technológie zvyšujú ekonomickú hodnotu sektora kultúrneho dedičstva: digitalizované kultúrne materiály možno použiť na posilnenie dojmov návštevníkov, rozvíjanie obsahu vzdelávania, dokumentárne filmy, aplikácie a hry týkajúce sa cestovného ruchu.

Kultúrne dedičstvo poskytuje veľké možnosti na podporu sociálnej súdržnosti a integrácie vďaka obnove zanedbaných oblastí, tvorbe pracovných miest na miestnej úrovni a presadzovaniu spoločného porozumenia a zmyslu pre komunitu. Táto oblasť ponúka významné príležitosti v oblasti vzdelávania a dobrovoľníckej práce¹⁵ pre mladých aj starších ľudí a podporuje dialóg medzi rôznymi kultúrami a generáciami.

Na lepšie pochopenie skutočnej a potenciálnej úlohy kultúrneho dedičstva v rozvoji politik je potrebné zlepšiť systematické údaje o jeho hospodárskych a sociálnych dôsledkoch. Napomôže tomu projekt **Cultural Heritage Counts for Europe: Towards an European Index for Valuing Cultural Heritage** (Kultúrne dedičstvo má význam pre Európu: Na ceste k európskemu indexu pre oceňovanie kultúrneho dedičstva), ktorý je financovaný z programu Kultúra EÚ a ktorý sa začal v roku 2013. V rámci tohto projektu sa budú zbierať a analyzovať výsledky výskumnej práce a údaje z celej EÚ týkajúce sa vplyvu kultúrneho dedičstva na spoločnosť a ekonomiku. Výsledky sa očakávajú v polovici roka 2015. Pokiaľ ide o všeobecnejšie údaje týkajúce sa oblasti kultúry, Eurostat začal pripravovať súbor pravidelných európskych štatistík a výsledky sa tiež očakávajú v roku 2015.

⁹ www.fiec.eu/en/library-619/key-figures.aspx.

¹⁰ www.economie.gouv.fr/files/03-rapport-igf-igac-culture-economie.pdf.

¹¹ hc.english-heritage.org.uk/content/pub/HC-Eng-2010.

¹² www.wttc.org/site_media/uploads/downloads/european_union2014.pdf, referenčný výmenný kurz USD/EUR podľa ECB na rok 2013 je 1,3281.

¹³ epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Tourism_industries_-_economic_analysis.

¹⁴ Prieskum Eurobarometer o postojoch Európanov k cestovnému ruchu ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_328_en.pdf EUROBAROMETER.

¹⁵

www.europanostra.org/UPLOADS/FILS/Amsterdam_declaration_as%20adopted%20by%20GA_11062_011.pdf.

1.3. Sektor v transformácii: kultúrne dedičstvo ako zdroj sociálnych inovácií pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast

Čelenie výzvam...

Sektor kultúrneho dedičstva je na rázcestí.

Verejné rozpočty sa znižujú a klesá takisto účasť na tradičných kultúrnych aktivitách¹⁶.

Vplyvom urbanizácie, globalizácie a technologických zmien dochádza k diverzifikácii potenciálnych návštevníkov.

Vysoký prílev turistov prináša výhody i nevýhody – nárast príjmov, ale tiež environmentálne a fyzické tlaky.

Digitalizácia a elektronická dostupnosť kultúrneho obsahu vedú k oslabovaniu tradičných modelov, transformácii hodnotových reťazcov a k potrebe nových prístupov k nášmu kultúrnemu a umeleckému dedičstvu.

Nezákonné obchodovanie s kultúrnymi artefaktmi je stále závažným problémom, ktorý si vyžaduje opatrenia na európskej a medzinárodnej úrovni.

Globálne otepľovanie a zmena klímy, najmä zvyšovanie hladiny morí a zvýšený výskyt extrémnych poveternostných javov, môže kultúrne dedičstvo ohroziť.

V záujme zabezpečenia udržateľnosti európskeho kultúrneho dedičstva je potrebné všetky tieto výzvy riešiť.

V sektore kultúrneho dedičstva treba tiež prispôbiť modely správy a obchodné modely a rozvíjať nové odborné zručnosti, s orgánmi nespoločupracovať formou jednorazových, izolovaných zásahov, ale zveľaďovanie a zachovanie kultúrneho dedičstva zahrnúť do širších dlhodobých plánov rozvoja. Ďalej by sa mali skúmať aj možnosti zapájania súkromných zainteresovaných strán prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev.

Samozrejme mnohé verejné politiky majú vplyv na kultúrne dedičstvo a kultúrne dedičstvo zase v mnohých smeroch ovplyvňuje iné oblasti politiky. K zachovávaniu, propagácii a zveľaďovaniu kultúrneho dedičstva je preto potrebné pristupovať integrovanejším spôsobom, čo umožní zohľadniť jeho rôznorodý prínos k spoločenským a hospodárskym cieľom, ako aj jeho vplyv na iné verejné politiky.

... a chopenie sa príležitostí

Sektor kultúrneho dedičstva sa už prispôsobuje, aby sa vedel postaviť novým výzvam.

Ochrana sa čoraz častejšie sústreďuje na zachovanie a posilnenie celého kultúrneho prostredia a nielen na izolovanú lokalitu a častejšie sa tiež zameriava na ľudí. Staré prístupy týkajúce sa ochrany kultúrneho dedičstva spočívali v jeho izolácii od každodenného života. Nové prístupy sa zameriavajú na to, aby sa v plnej miere stalo súčasťou miestnej komunity. Lokality kultúrneho dedičstva nadobúdajú nový život a význam, ktorý zodpovedá súčasným potrebám a záujmom.

Vďaka digitalizácii a elektronickej dostupnosti je možné sa angažovať nebyvalými spôsobmi a otvárajú sa nové toky príjmov. Nástroje elektronickeho vzdelávania podporujú širší prístup ku kultúrnemu obsahu v domácnostiach, na školách a univerzitách a umožňujú, aby ľudia mohli vytvárať, opakovane využívať a zhodnocovať obsah a zvyšovať tak hodnotu kultúrnych zbierok.

¹⁶ Osobitná správa EUROBAROMETER č. 399 o prístupe ku kultúre a účasti na nej (2013): ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_399_en.pdf.

Keďže z lokalít kultúrneho dedičstva sa stávajú verejné priestranstvá, ktoré vytvárajú sociálny aj environmentálny kapitál, mestá a regióny, v ktorých sa nachádzajú, sa menia na hybné sily hospodárskej činnosti, znalostné centrá, ústredné miesta tvorivosti a kultúry, miesta vzájomnej interakcie a sociálnej integrácie komunity. Skrátka sú zdrojom inovácií a prispievajú k inteligentnému, udržateľnému a inkluzívnemu rastu v súlade s cieľmi stratégie Európa 2020.

Múzeá a archívy sa tiež menia s dobou vrátane digitalizácie zbierok, ktoré sa pripájajú k otvoreným sieťam a sprístupňujú vo väčšej miere občanom (aj keď percentuálny podiel digitalizovaného kultúrneho dedičstva, ktorý je k dispozícii online, je ešte malý v dôsledku chýbajúcich zdrojov potrebných na digitalizáciu a v menšom rozsahu vysporiadaní autorských práv¹⁷).

Múzeá sa stále častejšie orientujú na komunitu, zameriavajú sa na ľudí a dejiny, napríklad ponúkajú rozprávanie vychádzajúce z kultúrneho dedičstva, tvorené osobnými príbehmi členov komunity na účely výkladu väčších historických udalostí. Návštevníkov rovnako ako zbierky stavajú do centra svojich aktivít, nezdráhajú sa skúmať citlivé a zložité otázky a zamerať sa na aktuálne témy, ktoré oslovia rozmanitejšie typy návštevníkov.

Historické veľkomestá, mestá a dediny čelia najzložitejším problémom z hľadiska zachovania podstaty európskej identity pri súčasnom zabezpečovaní udržateľného rastu a zamestnanosti. Sú však tiež názorným príkladom, že prezieravá správa kultúrneho dedičstva môže byť úspešná a udržateľná, napríklad prostredníctvom energeticky účinného nového využitia historických budov a podpory ekologickejšej dopravy a kultúrneho cestovného ruchu. Vďaka atraktivnosti svojho mestského a prírodného prostredia sa na lokalitách kultúrneho dedičstva často sústreďujú zoskupenia z oblasti kultúrnych a tvorivých odvetví. Veľká časť európskeho kultúrneho dedičstva sa nachádza tiež vo vidieckych a odľahlých oblastiach, často býva úzko spojená s prírodným prostredím, a tu by inovačné formy správy orientovanej na komunitu mohli výrazne zlepšiť ich ekonomický a sociálny potenciál.

2. NA CESTE K INTEGROVANÉMU PRÍSTUPU KU KULTÚRNEMU DEDIČSTVU

Kultúrne dedičstvo je základom európskeho programu pre kultúru a významne prispieva ku všetkým jeho trom cieľom:

- *podpora kultúrnej rozmanitosti a medzikultúrneho dialógu* – vďaka svojej vlastnej a spoločenskej hodnote je kultúrne dedičstvo kľúčovým prvkom
- *podpora kultúry ako katalyzátora tvorivosti* – kultúrne dedičstvo prispieva prostredníctvom svojho priameho a nepriameho ekonomického potenciálu vrátane jeho schopnosti podporiť naše kultúrne a tvorivé odvetvia a inšpirovať tvorcov a mysliteľov
- *podpora kultúry ako dôležitej súčasti medzinárodného rozmeru Únie* – európske odborné znalosti v oblasti kultúrneho dedičstva sú vysoko cenené na medzinárodnej úrovni

Aj keď za politiky týkajúce sa údržby, obnovy, dostupnosti a využívania kultúrneho dedičstva sú v prvom rade zodpovedné vnútroštátne alebo miestne orgány, na kultúrne dedičstvo

¹⁷ www.enumerate.eu/fileadmin/ENUMERATE/documents/ENUMERATE-Digitisation-Survey-2014.pdf.

vrátane kultúry, životného prostredia, výskumu a inovácií, vzdelávania, regionálnej politiky a colnej spolupráce sú priamo zamerané viaceré politiky EÚ.

Na podporu európskeho programu pre kultúru bola vypracovaná nová generácia nástrojov EÚ, počnúc programami Kreatívna Európa a Horizont 2020, s ktorými je potrebné sa lepšie oboznámiť a začať ich aktívne využívať. EÚ podporuje významné spoločné snahy o zachovanie kultúrneho dedičstva (napríklad v Parthenone a archeologickej lokalite mesta Pompeje)¹⁸, financuje špičkový výskum a podieľa sa na vypracovaní nových, otvorenejších historických opisov týkajúcich sa európskeho dedičstva, prispieva tiež k zvyšovaniu informovanosti prostredníctvom udeľovania cien a ďalších iniciatív, často v spolupráci s občianskou spoločnosťou.

Na posilnenie postavenia Európy v oblasti zachovania kultúrneho dedičstva, obnovu a zveľadenie, je potrebné:

- podporovať modernizáciu sektora kultúrneho dedičstva, zvyšovanie informovanosti a zapájanie nových návštevníkov,
- uplatňovať strategický prístup k výskumu a inováciám, výmene poznatkov a inteligentnej špecializácii,
- chopiť sa príležitostí, ktoré ponúka digitalizácia; osloviť nových návštevníkov a zapojiť najmä mladých ľudí,
- identifikovať potrebné zručnosti a zlepšiť vzdelávanie odborníkov v oblasti kultúrneho dedičstva a
- pokračovať v príprave participatívnejších modelov výkladu a správy, ktoré sú vhodnejšie pre súčasnú Európu, častejším zapájaním súkromného sektora a občianskej spoločnosti.

Na dosiahnutie týchto cieľov je potrebné umožniť, aby sektor európskeho dedičstva mal viac príležitostí na budovanie rozsiahlejších sietí a umožniť partnerské učenie v rámci členských štátov a medzi nimi.

2.1. Zvyšovanie vlastnej a spoločenskej hodnoty kultúrneho dedičstva v záujme podpory kultúrnej rozmanitosti a medzikultúrneho dialógu

Výskum a inovácie

Združovanie zdrojov s cieľom umožniť využívanie najnovších technológií a podnietiť nové vedecké prístupy môže výrazne prispieť k zlepšeniu porozumenia, zachovávania a šírenia kultúrneho dedičstva. EÚ dlhodobo podporuje výskum v oblasti kultúrneho dedičstva vo svojich rámcových programoch pre výskum a podporuje excelentnosť EÚ v tomto výskume.

V rámci **siedmeho rámcového programu v oblasti výskumu a technického rozvoja** bolo približne 100 mil. EUR investovaných do projektov týkajúcich sa kľúčových aspektov ochrany, zachovania a zveľadovania kultúrneho dedičstva so zameraním aj na kultúrne interakcie, múzeá, identity a jazykovú rozmanitosť, kultúrne prostredia a osobitné výskumné infraštruktúry.

Iniciatíva spoločnej tvorby programov Kultúrne dedičstvo a globálna zmena je inovačná a spoločná výskumná iniciatíva zameraná na zefektívnenie a koordináciu vnútroštátnych

¹⁸ Európska investičná banka v spolupráci so združením Europa Nostra podporuje tiež ochranu každoročne vybraných siedmich najviac ohrozených lokalít v Európe: www.europanostra.org/7-most-endangered.

výskumných programov s cieľom umožniť účinnejšie a efektívnejšie využívanie obmedzených finančných zdrojov, využívať synergie a zabrániť duplicité¹⁹.

Horizont 2020 je nový rámcový program EÚ pre výskum a inovácie s takmer 80 mld. EUR, ktoré sú k dispozícii na obdobie rokov 2014 – 2020. Vďaka nemu sa ďalej posilní postavenie EÚ v oblasti zachovania, obnovy a zveľaďovania kultúrneho dedičstva a podporí spolupráca medzi výskumnými pracovníkmi v celom rade tém. Možnosti pre výskum a inovácie v oblasti kultúrneho dedičstva budú k dispozícii v rámci všetkých troch pilierov programu: excelentná veda, vedúce postavenie priemyslu a spoločenské výzvy. EÚ bude podporovať využívanie najmodernejších vedeckých postupov na ochranu kultúrneho dedičstva, prípravu inkluzívnejších výkladov minulosti a nové metódy šírenia a výmeny poznatkov. V rámci európskeho plánu pre výskumné infraštruktúry sa uprednostňuje vytvorenie novej infraštruktúry pre digitálny výskum v oblasti umenia a humanitných vied (DARIAH).²⁰

Výskumné a inovačné aktivity budú zamerané na prenos európskeho kultúrneho dedičstva, meniace sa spôsoby formovania identity, niekedy kontroverzné dedičstvo európskych vojen, intelektuálnu základňu a kultúrnu úlohu Európy vo svete a na bohaté európske zbierky archívov, múzeí a knižníc využitím technických možností, ktoré prináša digitálny vek. Výskum a inovácie sa ďalej uplatňujú na stratégie, metodiky a nástroje potrebné na posilnenie dynamického a udržateľného kultúrneho dedičstva v Európe v rámci reakcie na zmenu klímy a prírodné nebezpečenstvá a katastrofy. Osobitný dôraz sa bude klásť na konvergenčné technológie a multidisciplinárny výskum a inovácie metodík, produktov a služieb v oblasti kultúrneho dedičstva²¹.

Na základe príspevku expertnej skupiny na vysokej úrovni zaoberajúcej sa inovačným a udržateľným investovaním, financovaním a správou kultúrneho dedičstva sa zavedie tiež politický rámec EÚ pre výskum a inovácie a program pre kultúrne dedičstvo. Jeho koncepcia bude spočívať v zapájaní viacerých zainteresovaných strán a zameraná bude na spoločnosť a podnikanie a bude poskytovať podporu politikám na úrovni EÚ aj na úrovni členských štátov.

Sociálna platforma o reflektívnych spoločnostiach tiež bude sústreďovať výskumníkov, zainteresované strany a tvorcov politik s cieľom komplexne riešiť otázky týkajúce sa politik. Táto platforma bude podporovať Komisiu pri stanovovaní programu inovačného a cieleného výskumu zahŕňajúceho výskum kultúrneho dedičstva a kultúrnych prejavov v Európe.²²

Pripojenie nášho kultúrneho dedičstva a jeho sprístupnenie pre širokú verejnosť v digitálnom veku

Digitalizácia kultúrneho dedičstva prispieva k európskemu programu pre kultúru zlepšením prístupu verejnosti k rôznym formám kultúrnych a jazykových prejavov. Digitalizácia kultúrneho dedičstva, jeho sprístupnenie online a podpora jeho hospodárskeho využívania patria tiež k činnostiam, na ktoré sa zameriava Digitálna agenda pre Európu. Digitalizácia znásobuje možnosti prístupu ku kultúrnemu dedičstvu a zapájania návštevníkov, zatiaľ čo digitálne nástroje, ako napr. 3D skenovanie, môžu uľahčiť zachovanie a obnovu fyzických kultúrnych statkov.

¹⁹ www.jpi-culturalheritage.eu/ a www.heritageportal.eu.

²⁰ ec.europa.eu/research/infrastructures/pdf/esfri-strategy_report_and_roadmap.pdf.

²¹ Rozhodnutie Rady 2013/743/EÚ, ktorým sa zriaďuje osobitný program na vykonávanie programu Horizont 2020.

²² ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/2102-reflective-9-2014.html.

Kultúrna platforma **Europeana** (www.europeana.eu) poskytuje teraz prístup k približne 30 miliónom kultúrnych objektov z viac než 2 500 organizácií: zdroje z európskych kultúrnych inštitúcií sa dajú teraz lepšie vyhľadávať na internete a vo väčšej miere sa dajú opakovane využívať. Europeana pomáha rozvíjať a zavádzať normy a interoperabilitu v tejto sfére a poskytuje priestor, kde si odborníci z oblasti kultúry vymieňajú poznatky z digitálnej oblasti. Umožňuje Európanom zapojiť sa do oblasti svojho kultúrneho dedičstva a prispieť svojimi osobnými skúsenosťami, napr. v prípade významných historických udalostí, ako napr. 1. svetová vojna.

Výzvy však pretrvávajú: digitálny kultúrny obsah je potrebné riadne spravovať, udržiavať a zachovávať; online práva musia byť vysporiadané a materiál musí byť dostupný v strojovo čitateľných formátoch podľa otvorených noriem s minimálnym rozlíšením, interoperabilitou a bohatými metaúdajmi.

Na úrovni EÚ niektoré z týchto výziev rieši **smernica 2003/98 o opakovanom použití informácií verejného sektora**²³, zatiaľ čo v **odporúčaní 2011/711/EÚ**²⁴ o digitalizácii kultúrneho materiálu, jeho dostupnosti online a o uchovávaní digitálnych záznamov sa členské štáty vyzývajú, aby podporovali dostupnosť databáz obsahujúcich informácie o autorských právach, ktoré sú prepojené na európskej úrovni (napríklad ARROW) a aby vytvorili podmienky v právnych rámcoch na podporu licenčných mechanizmov pre rozsiahlu digitalizáciu a cezhraničnú dostupnosť diel, ktoré už nie sú v predaji.

Viaceré projekty EÚ umožnili prístup online k vzácnym materiálom. V rámci **projektu Europeana Regia** bolo digitalizovaných viac než 1 000 výnimočných a cenných rukopisov zo stredoveku a obdobia renesancie. Iné sú zamerané na potenciál pre tvorivé opakované použitie digitálneho kultúrneho materiálu, ako napr. **Europeana Creative** a **Europeana Space**.

EÚ uznala film ako základnú súčasť európskeho kultúrneho dedičstva a Európsky parlament a Rada preto odporučili, aby členské štáty systematicky zhromažďovali, zachovávali a obnovovali svoje filmové dedičstvo a umožnili jeho použitie na kultúrne a vzdelávacie účely²⁵. Komisia monitoruje uplatňovanie týchto odporúčaní²⁶ a uľahčuje výmenu najlepších postupov v rámci expertnej skupiny pre kinematografiu/podskupiny skupiny pre filmové dedičstvo²⁷. Na filmové dedičstvo je zamerané aj nové oznámenie Komisie: Európsky film v digitálnej ére: Prepojenie kultúrnej rozmanitosti a konkurencieschopnosti²⁸.

Podpora spolupráce, zvyšovanie informovanosti, odmeňovanie excelentnosti, propagácia hlavných iniciatív EÚ a spomienok

V nadväznosti na predchádzajúci program EÚ pre kultúru bude nový program **Kreatívna Európa** podporovať cezhraničnú spoluprácu s cieľom presadzovať modernizáciu sektora kultúrneho dedičstva. Podporovaním sietí a platforiem tento program prispeje k zlepšovaniu schopností občianskej spoločnosti pôsobiť na nadnárodnej úrovni. Keďže rozširovanie radov návštevníkov je hlavnou prioritou programu, sektor kultúrneho dedičstva sa bude podporovať

²³ Smernica 2003/98/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o opakovanom použití informácií verejného sektora.

²⁴ Odporúčanie Komisie 2011/711/EU z 27. októbra 2011 o digitalizácii kultúrneho materiálu, jeho dostupnosti online a o uchovávaní digitálnych záznamov.

²⁵ Odporúčanie 2005/865/ES o filmovom dedičstve a konkurencieschopnosti súvisiacich priemyselných činností.

²⁶ Správy z rokov 2008, 2010 a 2012 sú k dispozícii na ec.europa.eu/digital-agenda/en/protection-film-heritage.

²⁷ ec.europa.eu/digital-agenda/en/cinema-expert-group-subgroup-film-heritage.

²⁸ ec.europa.eu/culture/library/reports/com272_en.pdf.

v tom, aby sa pokúsil experimentovať s novými spôsobmi na oslovenie rozmanitých typov návštevníkov vrátane mladých ľudí a migrantov.

Bohatstvo kultúrneho dedičstva Európy a snahy o jeho ochranu si zasluhujú, aby ich občania Európy lepšie poznali. Za toto sú v prvom rade zodpovedné vnútroštátne a miestne orgány a sektor kultúrneho dedičstva, ale aj EÚ prispieva celým radom celoeurópskych iniciatív.

Každý rok v septembri v 50 krajinách po celej Európe viac než 20 miliónov ľudí využíva v rámci **Dní európskeho dedičstva** prístup k tisíckam zriedkavo otvorených lokalít a jedinečných podujatí. Túto iniciatívu vykonávanú na miestnej úrovni podporuje Európska komisia spoločne s Radou Európy.

EÚ pomáha zvyšovať informovanosť o kultúrnom dedičstve prostredníctvom **ceny Európskej únie za kultúrne dedičstvo/Europa Nostra**, ktorou sa oceňujú príkladné výsledky dosiahnuté v oblasti kultúrneho dedičstva. Toto prestížne ocenenie získalo doteraz 387 miest a projektov.

Iniciatíva **Európske hlavné mestá kultúry** je ďalšou hlavnou kultúrnou iniciatívou, ktorá dokazuje potenciálne veľkú spoločenskú a ekonomickú návratnosť investícií do kultúrneho dedičstva. Z niektorých hodnotení tejto iniciatívy vyplynula návratnosť až 8 EUR na každé vydané 1 EUR. Titul Európske hlavné mesto kultúry môže tiež vytvoriť významný sociálny a ekonomický odkaz, najmä ak sa začlení do dlhodobej stratégie rozvoja s dôrazom na kultúru a tvorivosť (ako napr. v Essene, Lille a Janove).

Opatrenia na úrovni EÚ sa zameriava špeciálne na zachovanie pamiatky dôležitých udalostí v histórii európskej integrácie a najmä tragických udalostí, akým sú napríklad tie udalosti, ktoré sa spájajú so svetovými vojnami a ktoré presahujú históriu jednotlivých európskych štátov. **Značka „Európske dedičstvo“**, ktorá začínala na medzivládnej úrovni, upozorňuje na lokality kultúrneho dedičstva, ktoré sú oslavou a symbolom európskej integrácie, ideálov a histórie. Teraz je už plne rozvinutou iniciatívou EÚ a prvé značky boli udelené v apríli 2014.

Cieľom Európskej pamiatky, ktorá je oblasťou programu **Európa pre občanov**, je podnietiť k úvahám o príčinách totalitných režimov v moderných dejinách Európy. Činnosti sa týkajú aj ďalších určujúcich momentov a kľúčových bodov v nedávnej európskej histórii. Cieľom tejto oblasti je podporovať toleranciu, vzájomné porozumenie, medzikultúrny dialóg a zmierenie, čo povedie k vyrovnaniu sa s minulosťou a k budovaniu budúcnosti.

2.2. Katalyzátor tvorivosti a rastu: väčšie využitie ekonomického potenciálu kultúrneho dedičstva EÚ

Využitie potenciálu kultúrneho dedičstva pre miestny a regionálny rozvoj

Európska politika súdržnosti a politika rozvoja vidieka môžu slúžiť ako nástroj na podporu obnovenia kultúrneho dedičstva, podporu kultúrnych a tvorivých odvetví a na financovanie vzdelávania a zlepšenie zručností odborníkov v oblasti kultúry.

Zachovanie, podpora a správa kultúrneho dedičstva je v súčasnosti na dobrej úrovni podporovaná v rámci **štrukturálnych a investičných fondov EÚ (EŠIF)**. V období rokov 2007 – 2013 bolo z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj pridelených 3,2 mld. EUR na ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva, 2,2 mld. EUR na rozvoj kultúrnej infraštruktúry a 553 mil. EUR na kultúrne služby, ktoré sa využili aj na kultúrne dedičstvo.

V období rokov 2014 – 2020 investície EŠIF do kultúrneho dedičstva budú za určitých podmienok aj ďalej oprávnené, a to prostredníctvom priameho financovania, ale aj investícií do obnovy miest, udržateľného rozvoja a podpory malých a stredných podnikov (MSP).

V rámci **Európskeho fondu regionálneho rozvoja** by investície do kultúry a kultúrneho dedičstva mali byť súčasťou integrovaných a udržateľných stratégií hospodárskeho rozvoja. Môžu pokrývať celý rad činností vo verejnom, neziskovom a súkromnom sektore (najmä MSP) prostredníctvom investícií, ktoré prispievajú priamo k cieľom fondu a investičným prioritám. Investície do kultúrnej infraštruktúry malých rozmerov v rámci územnej stratégie by mali prispievať nielen k rozvoju vnútorného potenciálu, ale aj k podpore sociálneho začleňovania a kvality života, najmä v prípade marginalizovaných spoločností, zlepšením ich prístupu ku kultúrnym a rekreačným službám v mestskom aj vidieckom kontexte.

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka bude aj naďalej podporovať starostlivosť o zachovanie a modernizáciu kultúrneho dedičstva vidieka (na tento cieľ bolo v období rokov 2007 – 2013 investovaných 1,2 mld. EUR) a **Európsky námorný a rybársky fond** bude financovať projekty rozvoja riadené komunitou, ktoré podporujú kultúrne dedičstvo – vrátane námorného kultúrneho dedičstva – v rybárskych oblastiach.

Okrem toho v programovom období 2014 – 2020 projekty obnovy miest vrátane lokalít kultúrneho dedičstva a kultúrnych lokalít budú naďalej využívať mechanizmy finančného inžinierstva (napr. kapitálových úverov alebo záruk). Pripravuje sa nová platforma technického poradenstva pre finančné nástroje (FI-TAP), aby nahradila politickú iniciatívu JESSICA (Spoločná európska podpora pre udržateľné investície v mestských oblastiach), ktorú vyvinula Európska komisia a Európska investičná banka v spolupráci s Rozvojovou bankou Rady Európy.

Podpora cestovného ruchu v okolí európskeho kultúrneho a priemyselného dedičstva

Komisia podporuje rozvoj udržateľného, zodpovedného a kvalitného cestovného ruchu vrátane produktov spojených s kultúrnym a priemyselným dedičstvom. Okrem podporovania programu Rady Európy týkajúceho sa kultúrnych trás Európska únia poskytuje granty na vytvorenie alebo zlepšenie európskych kultúrnych trás prechádzajúcich viacerými krajinami a ich spájanie okolo spoločnej témy, ako napr. trasa „EU sky route“, ktorej cieľom je umiestniť Európu na celosvetovú mapu astroturistiky alebo trasa „Liberation Route Europe“ po stopách udalostí z obdobia rokov 1944 – 1945. V rámci týchto trás sa často spájajú menej známe destinácie, čo prispieva k diverzifikácii ponuky cestovného ruchu a zmierneniu tlaku na iné lokality.

Bohaté podmorské kultúrne dedičstvo Európy – vraky lodí a archeologické lokality zaplavené stúpajúcou hladinou morí – je zväčša skryté, ohrozené nárastom ľudských činností na mori a jeho ekonomický potenciál sa nevyužíva. Komisia vytýčila plány na sprístupnenie máp takýchto lokalít, ich ochranu vďaka zaradeniu do územných plánov, a využitie ich potenciálu na prilákanie pobrežného cestovného ruchu poskytujúceho menej neistých pracovných príležitostí.²⁹

Oživenie starých a rozvoj nových zručností

Veľkou výzvou v oblasti kultúrneho dedičstva je postupné miznutie tradičných zručností a remesiel. Demografické trendy túto situáciu ešte zhoršujú, takže čoskoro môžu chýbať

²⁹ COM(2014) 254 o inovácii v modrej ekonomike, COM(2013) 133 o námornom priestorovom plánovaní.

kvalifikované pracovné sily. Veľký dopyt je po novších zručnostiach, napríklad v oblasti informačných technológií, ale zdroje bývajú často obmedzené.

Potrebné je zvýšiť atraktivnosť profesií súvisiacich s kultúrnym dedičstvom a poskytnúť viac príležitostí na priebežnú odbornú prípravu s využitím napríklad možností, ktoré ponúka **Európsky sociálny fond**.

V nadväznosti na výsledky programu celoživotného vzdelávania **program Erasmus+** poskytne viac príležitostí na vzdelávaciu mobilitu a nedostatok zručností bude riešiť podporovaním nadnárodných partnerstiev medzi podnikmi, inštitúciami poskytujúcimi vysokoškolské vzdelávanie, odborné vzdelávanie a odbornú prípravu. Znalostné aliancie (pre inštitúcie vysokoškolského vzdelávania) a aliancie sektorových zručností (pre odborné vzdelávanie a odbornú prípravu) môžu pomôcť pri navrhovaní a zavádzaní učebných plánov, ktoré spĺňajú nové potreby jednotlivých odvetví a lepšie ich zosúladia s trhom práce. Sektor kultúrneho dedičstva je vhodný na využívanie týchto iniciatív.

Pokračujúce práce na rozvoji profesijných profilov súvisiacich s kultúrnym dedičstvom v rámci **Európskej klasifikácie zručností, kompetencií a povolání (ESCO)** tiež zlepšia transparentnosť kvalifikácií a uľahčia cezhraničnú mobilitu špecializovaných pracovníkov.

2.3. Kultúrne dedičstvo v rámci vonkajších vzťahov EÚ

Kultúra je základným prínosom pre oblasť verejnej diplomacie Európy – máme spoločné kultúrne hodnoty a programy financovania s našimi partnermi, čo prispieva k príprave cesty na vytváranie silnejších väzieb medzi jednotlivcami a organizáciami.

EÚ a jej členské štáty aktívne vystupujú v rámci multilaterálnych fór a organizácií, ktoré sú zamerané na politiky kultúrneho dedičstva, napr. **Rada Európy**³⁰ a **UNESCO**³¹, a uskutočňujú bilaterálne dialógy s tretími krajinami a regiónmi, kde dedičstvo zohráva významnú úlohu.

Narastá tiež informovanosť v oblasti vonkajšej politiky EÚ o rizikách, ktorým je kultúrne dedičstvo vystavené, a o prínosoch správne navrhnutých a vykonávaných politík kultúrneho dedičstva k podpore trvalo udržateľného rozvoja, rast v chudobných oblastiach a mierové vzťahy.

Je príležitosťou na uskutočňovanie opatrení EÚ za hranicami Únie. Po celom svete narastá dopyt po európskych odborných znalostiach v oblasti kultúrneho dedičstva³² a mnohé členské štáty sú ochotné poskytnúť svoje know-how na ochranu lokalít a pomôcť partnerským krajinám rozvíjať udržateľné komunitné stratégie.

Posilnenie hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva a boj proti nezákonnému obchodovaniu sú prioritami **spolupráce medzi EÚ a Afrikou**. Témy v oblasti kultúrneho dedičstva sa riešili aj na **stretnutí Ázia – Európa (ASEM)** a v rámci **politických dialógov**, ktoré Komisia uskutočňuje so strategickými partnermi, ako napr. Čína, India, Brazília

³⁰ Rámcový dohovor Rady Európy z roku 2011 o hodnote kultúrneho dedičstva pre spoločnosť (Faro dohovor) inovačným spôsobom spája spoločné dedičstvo Európy s ľudskými právami a základnými slobodami. Zahŕňa tiež definíciu kultúrneho dedičstva, ktorá, ako sa ukázalo, má veľký význam.

³¹ Deklarácia z Hangzhou prijatá na medzinárodnom kongrese UNESCO „Kultúra: kľúč k trvalo udržateľnému rozvoju“ (15. – 17. mája 2013) vyzýva k plnej integrácii kultúry do stratégií trvalo udržateľného rozvoja na celom svete a k posilneniu vnútroštátnych politík a programov s cieľom zabezpečiť ochranu a propagáciu kultúrneho dedičstva.

³² Napríklad spolupráca v boji proti nezákonnému obchodovaniu s kultúrnymi statkami aj pri ochrane národných archívov sú výslovne uvedené v záverečnej deklarácii štvrtého samitu EÚ-Afrika, ktorý sa konal 2. – 3. apríla 2014.

a krajiny, na ktoré sa vzťahuje európska susedská politika. Za posledné tri roky presiahla rozvojová pomoc EÚ pre sektor kultúrneho dedičstva v **stredomorskom regióne**³³ sumu 70 mil. EUR. V juhovýchodnej Európe Rada Európy a Európska komisia spoločne realizovali **Ľudský proces**³⁴ založený na predpoklade, že programy kultúrneho dedičstva prispievajú k stabilite a rozvoju demokratických, mierových a slobodných občianskych spoločností. Správa kultúrneho dedičstva je tiež jednou z priorit **kyjevskej iniciatívy**³⁵ zahŕňajúcej krajiny patriace do Východného partnerstva.

V budúcej rozvojovej politike EÚ sa so zreteľom na *Program zmien* z roku 2011 intervencie v oblasti kultúrneho dedičstva budú hodnotiť podľa toho, ako prispievajú k riešeniu rozvojových priorit, ako napr. posilňovanie občianskej spoločnosti v miestnej správe, riešenie konfliktov a presadzovanie ľudských práv.

3. ĎALŠÍ POSTUP: POSILŇOVANIE POLITIKY SPOLUPRÁCE NA VŠETKÝCH ÚROVNIACH

Spolupráca na úrovni EÚ môže prispievať a rozhodujúcim spôsobom aj prispieva k politikám a správe kultúrneho dedičstva na vnútroštátnej a miestnej úrovni v nadväznosti na článok 167 ZFEÚ („zdôrazňuje spoločné kultúrne dedičstvo“) a stanovuje viacúrovňový rámec s viacerými zainteresovanými stranami.

Legislatívne opatrenia už boli prijaté v oblastiach pôsobnosti EÚ, napríklad **smernica o posudzovaní vplyvov na životné prostredie 2014/52**, ktorej nedávna revízia posilňuje požiadavku, aby členské štáty posúdili vplyvy určitých verejných a súkromných projektov na hmotný majetok a kultúrne dedičstvo. Okrem toho v kontexte programu modernizácie štátnej pomoci podpora kultúry a zachovanie kultúrneho dedičstva sú zahrnuté ako nová kategória pomoci v novom **všeobecnom nariadení o skupinových výnimkách (GBER)**³⁶. Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách výrazne rozširuje možnosti členských štátov poskytovať „dobrú pomoc“ spoločnostiam bez predchádzajúcej kontroly Komisie, či už vo forme investičnej alebo prevádzkovej pomoci.

Ďalší **pracovný plán pre kultúru** prijatý Radou, ktorý sa začína v roku 2015, ponúka príležitosť na zintenzívnenie spolupráce medzi členskými štátmi v rámci **otvorenej metódy koordinácie**. Ministri kultúry štátov EÚ sa nedávno dohodli³⁷, že kultúrne dedičstvo by malo byť prioritnou oblasťou budúcej práce v rámci otvorenej metódy koordinácie. K dôležitým otázkam v tejto súvislosti patrí zlepšenie informačnej základne pre politiky, inovácie v oblasti správy kultúrneho dedičstva a najlepšie využívanie štrukturálnych fondov a iných programov EÚ. Kultúrne dedičstvo bude tiež predmetom **štruktúrovaného dialógu Komisie s občianskou spoločnosťou**.

V záujme zabezpečenia toku informácií s členskými štátmi a občianskou spoločnosťou a posilnenia rozhrania medzi vnútroštátnymi a európskymi politikami Komisia pracuje na zlepšení prístupu k informáciám o politike EÚ a programovej podpore pre sektor kultúrneho dedičstva na základe podrobného **mapovania** aktivít všetkých útvarov Komisie, ktoré sa zverejnia online súbežne s týmto oznámením³⁸ a ktoré sa budú pravidelne prehodnocovať a aktualizovať.

³³ www.euromedheritage.net/.

³⁴ ec.europa.eu/culture/documents/ce_precatalogue_ljubljana_e.pdf.

³⁵ www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/cooperation/Kyiv/default_en.asp.

³⁶ Nariadenie Komisie (ES) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy.

³⁷ Závery Rady o kultúrnom dedičstve ako strategickom zdroji pre udržateľnú Európu, 21. mája 2014.

³⁸ ec.europa.eu/culture/policy/culture-policies/cultural-heritage_en.htm.

Prostredníctvom programu Tvorivá Európa sa plánuje pilotný projekt podporujúci partnerské učenie medzi mestami a regiónmi, ktorý má prispieť k šíreniu osvedčených postupov v kultúrnych a tvorivých odvetviach vrátane kultúrneho dedičstva. Komisia v spolupráci s Radou Európy bude tiež podporovať rozvoj založený na kultúrnom dedičstve a vedený na lokálnej úrovni na území Únie identifikovaním nových modelov **správy so zapojením viacerých zainteresovaných strán** a uskutočňovaním priamych experimentov v lokalitách.

Napokon, významná pozornosť sa kultúrnemu dedičstvu venovala na **Európskom kultúrnom fóre**, ktoré sa koná dvakrát do roka, a bude tomu tak aj v jeho ďalších pokračovaniach.

4. ZÁVER

V tomto oznámení sa skúma, čo môže EÚ urobiť pre zvýšenie vlastnej hodnoty kultúrneho dedičstva a využitie jeho ekonomického a spoločenského potenciálu. Zo skúseností na európskej úrovni vyplýva, že je možné prejsť od ocenenia jedinečnosti vlastného kultúrneho dedičstva k záujmu o kultúrne dedičstvo druhých a k jeho rešpektovaniu.

Komisia vyzýva teraz všetky zainteresované strany, aby sa spoločne zaoberali tým, ako by sa verejné politiky na všetkých úrovniach vrátane úrovne EÚ dali lepšie usporiadať s cieľom poukázať na hodnotu európskeho kultúrneho dedičstva z dlhodobého hľadiska a hľadiska udržateľnosti a vypracovať integrovaný prístup k jeho zachovaniu a zvelaďovaniu.